

ఫారిన్ వెళ్ళాల(న)ండి - వసుంధర

(గత సంచిక తరువాయి)

6

సాయంత్రం ఆరింటికి నా కుటుంబం, భూషణ్ చెరో రిక్షాలో కాలనీ వదిలిపెట్టాము. నేను దారిలో రైల్వే స్టేషను దగ్గర దిగాను. మిగతావాళ్ళు బస్ స్టాండుకు వెళ్ళారు.

నేను నావీ, భూషణ్ దీ టికెట్లు రిటర్ను చేసి డబ్బు వాపసు తీసుకుని బస్ స్టాండుకు వెళ్ళాను. అప్పటికి బస్సింకా రాలేదు కానీ ప్రయాణానికి సంబంధించిన వివరాలు కొన్ని తెలిశాయి.

బస్సు ఏడింటికి బయల్దేరి కియోంజర్ మర్నాడు తెల్లవారు రూమున చేరుకుంటుంది. అక్కణ్ణించి కలకత్తాకు ఒకపూట ప్రయాణం.

బస్సు ప్రయాణం నాకు, శ్రీమతికి పడదు. పిల్లలకు పడేదీలేనిదీ ఈ అనుభవంతో తెలుస్తుంది. కానీ గడువనున్న ఆ రాత్రి, మరుసటి రోజూ భయంకరమైనవని మేమనుకున్నాం.

బస్సు వచ్చింది. అదృష్టవశాత్తూ అందరికీ సీట్లు దొరికాయి. కానీ రష్, ఉక్కపోతా కారణంగా బస్సులో అదొకరకమైన చెమటకంపు.

రాత్రంతా నిద్రలేదు. తెల్లవారు రూమున కియోంజర్ చేరుకుంది బస్సు. అక్కడ బస్సు దిగి ముఖాలు కడుక్కున్నాం.

భూషణ్ టీ త్రాగి సింగడాలు తిన్నాడు. నేను పిల్లలకి పాలిప్పించాను.

కియోంజరు ఎంత పెద్ద ఊరో నాకు తెలియదు. కానీ అక్కడ బస్సులాగేచోట మంచి హోటలు లేదు. పిల్లలు కాబట్టి ఆ గ్లాసుల్లో పాలు తాగగలిగారు. మేము తాగలేదు. సింగడాలు నాకు సహించవు. శ్రీమతి వద్దంది. ఒకటికొని పిల్లలకు పెడితే కొద్దిగా రుచిచూసి కింద పారేశారు.

భూషణ్ మమ్మల్నేమైనా తినమని బలవంతపెట్టాడు. ఇబ్బందేమిటంటే కడుపునింపుకోడానికి ఏదో ఒకటి తినాలంటాడతడు. ఇష్టంలేని తిండికంటే ఉపవాసం మేలంటాను నేను. దానిపై ఇద్దరమూ రవంత ఘర్షణ కూడా పడాల్సి వచ్చింది.

"మీగురించే చెప్పాను. మీ కర్మ?" అన్నాడు భూషణ్ చివరికి.

కియోంజర్లో బస్సు ఆరుగంటల ప్రాంతంలో బయల్దేరింది. తెలియని ఊరుకావడం వల్ల బస్సు దారిలేక ఆ ఊళ్ళో ఉండిపోవాల్సివస్తుందేమోనని భయపడ్డ శ్రీమతి బస్సు దొరకడంతో తేలిగ్గా నిట్టూర్చింది.

దారిపొడుగునా భూషణ్ నన్ను సతాయిస్తూనే ఉన్నాడు.

నేను మాడినా ఆకలికి శ్రీమతిని, పిల్లలనూ మాడ్చడం అతడికి బొత్తిగా నచ్చలేదు. మేమెక్కిన బస్సు ప్రతి ఊళ్ళోనూ ఆగుతూ చాలా తాపీగా ప్రయాణం చేస్తోంది. భూషణ్ బస్సాగిన ప్రతిచోటా ఏదో ఒకటి కొనుక్కుతినడమే కాక ప్రతీదీ నాకు రుచి చూపించి - "బాగుందేమో చూడు -" అనేవాడు.

బాగుండదని నేను రుచి చూసి బాగుండదనే - 'బాగానేవుంది కానీవద్దులే!' అనేవాణ్ణి.

మా యిబ్బంది అతడికి అర్థంకాదు. ఒరిస్సాలోనూ, బెంగాల్లోనూ కూడా అన్నీ ఆవనూనె వంటకాలు. మాకు ఆవనూనె వాసన గిట్టదు. పైగా మేము చూసిన పదార్థాలన్నింటి నిండా మసాలా బాగా దట్టించబడింది. అదీ మాకు పడదు. ఈ రెండింటికీ తోడు బస్సు ప్రయాణంలో మాకు కడుపులో ఏదీ ఇమడదు. అప్పటికే కడుపులో తిప్పుతోంది. ఇది ముందుగా ఊహించి కూడా కొంత వక్కపాడి కూడా తెచ్చుకున్నాం. ప్రస్తుతానికదే నముల్తా వికారాన్ని జయించడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాం.

ప్రతి ఊళ్ళోనూ భూషణ్ సతాయింపు భరించలేక - "నువ్వుమరీ ఎక్కువ తింటున్నావు. వంటికి మంచిదికాదు -" అన్నాను నేను వ్యంగ్యంగా.

భూషణ్ కి నా మాటల్లో వ్యంగ్యం అర్థం కాలేదు - "ఏం చేయను? కొత్తరకం తినుబండారం కనబడినపుడల్లా కొని మీకు నచ్చుతుందేమోనని రుచిచూపిస్తున్నాను. ఏదీ మీకు నచ్చడంలేదు. పారేయడం ఇష్టంలేక నేనే తినేస్తున్నాను. తినడం నాకూ ఇబ్బందిగానే ఉంది -" అన్నాడు బాధగా.

ఈ మాటలు వినగానే ఒక మంచి మిత్రుడి సహృదయాన్వర్ణం చేసుకోలేని నా తెలివితేటల్ని నేనే నిందించుకుని అతడికి సారీ చెప్పాను.

ఆ తర్వాత గ్రామంలో అతడు కొన్న అయిటమ్ నాకు నచ్చడానికి నేనతడి మంచి హృదయాన్ని గుర్తించడం కారణమేమో తెలియదు. మన పుణుకులకు దరిదాపుల్లో ఉన్న ఆ అయిటమ్ వసుకూ, పిల్లలకూ కూడా నచ్చింది. వాళ్ళిష్టపడ్డారని భూషణ్ కండక్టరుకి నచ్చజెప్పి బస్సాపు చేయించి పరుగున వెళ్ళి మరికొన్ని తెచ్చాడు. అప్పుడు మేమంతా కలిసి అతడివంక చూసిన చూపులకతడు సిగ్గుపడ్డాడు.

మా కళ్ళలో కృతజ్ఞతాభిమానాలతడికి స్పష్టంగా కనబడి ఉంటాయి.

"మేమింకేమీ తినం. నీ మంచిమనసుకీ, సహాయానికీ ధన్యవాదాలు మా గురించి అనవసరంగా ఇంకేమీ కొని పరీక్షించకు -" అన్నాను నేను.

భూషణ్ తలాడించాడు. తర్వాత సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకున్నాం.

"మనలో ఎవరో పాపాత్ముడున్నాడు. అందుకే ఇంటర్వ్యూకింత శ్రమవుతోంది" అన్నాను నేను.

"అంటే నేను పాపాత్ముడినంటావా?" అన్నాడు భూషణ్.

"కాదు నేను. అందుకు ఋజువులు కూడా ఉన్నాయి. చెబుతాను విను -" అంటూ నేనతడికి నా అనుభవాలు కొన్ని వివరించాను.

ఒకసారి నేను, మరో ఇద్దరు మిత్రులు కలిసి బొంబాయిలోని బాబా అటమిక్ రీసెర్చి సెంటర్లో ఉద్యోగానికి ఇంటర్వ్యూకి వెడుతున్నాం. వాల్తేర్నించి హైదరాబాదువరకూ ప్రయాణం బాగానే సాగింది. హైదరాబాదు నుంచి బొంబాయి వెళ్ళే ట్రయిన్ మాత్రం చాలా రష్గా ఉంది. ముఖ్యంగా మేమెక్కిన సెకండ్ క్లాస్ కంపార్ట్మెంటు (అప్పట్లో థర్డు క్లాసు కూడా ఉండేది) మరీ రష్గా ఉంది. ఎలాగో సర్దుకుని కూర్చున్నాం. హైదరాబాదుకీ బొంబాయికీ మధ్యలో ఓ రాత్రివేళ పాగలో ఉక్కిరిబిక్కిరై అంతా లేచాం. ఏం చేయాలో తెలియక గొలుసు లాగితే ట్రయిన్ ఆగింది. చూస్తే చాలా పెద్ద ప్రమాదమే తప్పింది. బోగీ చక్రాలదగ్గర పట్టాల రాపిడికి నిప్పురవ్వలు

పుడుతున్నాయి. కంపార్టుమెంటు అంటుకుంది. అందుకే పొగవస్తోంది. దురదృష్టమేమిటంటే అలా జరిగింది మా ఒక్కబోగీకే. రైలక్కడే రెండుగంటలాగిపోయింది. తర్వాత ఆ బోగీని వేరు చేశారు. అందులోని ప్రయాణీకులు ఇతర బోగీలలోకి పోవలసి వచ్చింది. థర్డ్ క్లాస్ రిజర్వేషన్ కంపార్టుమెంట్లో సీట్లు సంపాదించడానికి మేము నానా అవస్థలూపడాల్సి వచ్చింది. ఆ ఇంటర్వ్యూలో నేను సెలక్షయే అవకాశం కూడా వెంటుక వాసిలో పోయింది.

తర్వాత భువనేశ్వర్లో ఇంటర్వ్యూకి కూడా ఆ సంవత్సరమే నేనూ, నా స్నేహితుడూ బయల్దేరాం. అప్పుడు కూడా తుఫాన్ కారణంగా వాలేర్ టు పఠారా ట్రయిన్ నీ కాన్సిల్ చేపొయాయి. వెళ్ళే కొద్దీ ట్రయిన్ ను రాయపూర్ మీదుగా చుట్టు దారిన వెడుతున్నాయి. నేనూ, నా స్నేహితుడూ బస్సుప్రయాణానికి సిద్ధపడ్డాం కానీ అదృష్టవశాత్తూ బరంపురం దాకా వెళ్ళేందుకు ప్యాసింజరొకటి ఆ రోజే వేశారు. బరంపురం వెళ్ళి అక్కడోపూట గడిపి మర్నాడుదయం అయిదు గంటలకు బస్సు ఎక్కాం. అదీ చుట్టుదారినే పయనించి సాధారణంగా మూడు నాలుగుగంటలు మించని ప్రయాణాన్ని పదిగంటలు చేసింది. బస్సులో అన్నిగంటలూ నిలబడే ప్రయాణం చేశాం. వళ్ళు హూనవై పోయింది. అప్పుడు నాకు మిగిలిన సంతృప్తి ఉద్యోగంలో సెలక్షకావడమే.

"నేనూ ఆ ఇంటర్వ్యూలోనే కదా సెలక్షయింది!" అన్నాడు భూషణ్ - దుష్టవాతావరణం ప్రభావానికి తన ఉనికి కూడా కారణభూతం కావడానికి అవకాశాలున్నాయని సూచిస్తూ.

అది నిజమే. మేమిద్దరం ఒకే ఇంటర్వ్యూలో సెలక్షయ్యాం. చేరి మూడేళ్ళు కాకుండానే 1971లో మాకు ప్రమోషన్ ఇంటర్వ్యూలు ప్రకటించారు. సరిగ్గా అప్పుడే బంగాళాఖాతంలో అల్పపీడనం. పాకిస్తాన్ తో యుద్ధం వచ్చేలాగుంది. యుద్ధం కారణంగా కేంద్రప్రభుత్వోద్యోగులకి జరిగే ఇంటర్వ్యూలన్నీ నిలిపేయొచ్చని పుకార్లున్నాయి. ఆపైన సైక్లోన్ కారణంగా ఇంటర్వ్యూ బోర్డు చైర్మనూ, ఇతర నిపుణులూ రాలేకపోతే ఈ ఇంటర్వ్యూలూ, తద్వారా మా ప్రమోషన్లూ నిరవధికంగా వాయిదా పడొచ్చని నిరాశలో ఉన్నాం. ఎలాగైతేనే సైక్లోన్ వచ్చినా, బోర్డు చైర్మన్ వచ్చాడు. ఆయన తిరుగు ప్రణాళికానికి ఇబ్బంది కలిగింది తప్ప మా ఇంటర్వ్యూలు ఆగలేదు. అందులో నాకు ప్రమోషనూ వచ్చింది. కొద్ది రోజుల్లోనే పాకిస్తాన్లో పెద్ద యుద్ధం వచ్చి, ఆ దేశం రెండుగా చీలి, బంగ్లాదేశ్ ఆవిర్భవించింది. ఆ విషయం భూషణ్ కి గుర్తుచేశాను.

"మనమిద్దరమూ ఒక్కసారేగదా ప్రమోటయ్యాం -" అన్నాడు భూషణ్.

నేను తెల్లబోయాను. నా ప్రాఫెషనల్ జీవితం భూషణ్ తో ముడిపడి ఉండేమో!

"తుఫాను ప్రయాణం ఇబ్బందులు - మనకు శుభాన్ని సూచిస్తాయి. మనం మళ్ళీ ఇంటర్వ్యూలో జయం పొందుతాం -" అన్నాడు భూషణ్ ఉత్సాహంగా.

"కంసుడు, దుర్యోధనుడు వగైరాలు పుట్టినపుడు అపశకునాలు కనబడ్డాయట. మన విజయ సూచనలు ప్రపంచానికి అపశకునంగా ఉండడం నాకు బాధగా ఉంది -" అన్నాను వెంటనే.

శ్రీమతి కలగజేసుకుని - "అలా ఎందుకనుకోవాలి? సైన్సు ప్రకృతి శక్తుల్ని జయిస్తున్న ఈ రోజుల్లో సైంటిస్టులైన మీకు ప్రతి ఇంటర్వ్యూ ఒక సవాలుగా ఉంటోంది. ఆ సవాలు నెదుర్కొనడమే మీ అసలు ఇంటర్వ్యూ అనుకోండి -" అంది.

"మరైతే బొంబాయి ఇంటర్వ్యూలో నేనెందుకు నెగ్గలేదు?"

"బాగుంది. బయల్దేరిన రైల్వేనే కాస్త ఆలస్యంగా చేరారు. అది చాలదు మీకు. మార్గమధ్యంలో రైల్వోంచి బస్సులోకి మారి నానా అవస్థాపడి ఉంటే తప్పక అక్కడా నెగ్గివుండేవారు -" అంది శ్రీమతి.

శ్రీమతికి ఇంగ్లీషు అర్థమవుతుంది కానీ మాట్లాడాలంటే మొహమాటం. హిందీ బాగావచ్చు కానీ నేను పక్కనుండగా మాట్లాడదు.

భూషణ్ కి శ్రీమతి మాటలు ఇంగ్లీషులో తర్జుమా చేసి చెప్పాను.

"ఇంకేం - ఈ క్షణం నుంచీ హాపీగా ఉందాం -" అన్నాడు భూషణ్. తర్వాత బస్సుదో ఊళ్ళో ఆగగానే మళ్ళీ ఏదోకొని నాదగ్గరకు వచ్చి నాకళ్ళు చూసి వాటి భాషనర్థం చేసుకుని కొన్నది తనే తినేసి అది గొంతు దిగడం కోసమేమో టీ కూడా తాగాడు.

"భూషణ్ కి కనుల బాసలర్థమవుతున్నాయి-" అన్నాను నేను శ్రీమతితో.

"అయితే అతను పెళ్ళిచేసుకోవచ్చు -" అంది శ్రీమతి.

"అతడు తెలివైనవాడు. జర్మనీ నుంచి తిరిగి వచ్చేకనే పెళ్ళిచేసుకుంటాట్ట -"

"ఓహో - అయితే జర్మనీ వెళ్ళడం ఖాయమన్నమాట!" అని నవ్వింది శ్రీమతి. కానీ ఆ నవ్వెంతోసేపు నిలబడలేదు.

కొద్దోసేపట్లోనే బస్సొక చెరువు ముందాగింది. అది చిన్న చెరువులా లేదు. బస్సుకడ్డంగా పెద్ద నది ప్రవహిస్తున్నట్లుంది.

"బస్సిక ముందుకు వెళ్ళదుట -" అన్నాడు భూషణ్.

అంతవరకూ తాపీగా ప్రకృతి సౌందర్యాన్ని తిలకిస్తున్న నేనులిక్కీపడి - "అయితే ఏం చేయాలి?" అన్నాను.

అప్పటికి బస్సులోంచి జనం చాలావరకూ దిగిపోయారు.

"అవతలి ఒడ్డుకు వెళ్ళాలి -" అన్నాడు భూషణ్.

"ఎక్కడా బల్లకట్టులాంటిది కనిపించడంలేదు?"

"అదే నేనూ చూస్తున్నాను. కనుక్కుంటాను..." అంటూ భూషణ్ బస్సుదిగి జనం మధ్యకు వెళ్ళాడు.

"ఇదేం ప్రయాణమండీ?" అంది శ్రీమతి.

"విజయానికి సూచన. నువ్వే చెప్పావుగా. కష్టం పెరిగిన కొద్దీ ఫలంకూడా పెరుగుతుంది -" అన్నాను.

"మీ ఇంటర్వ్యూకు మీతోపాటు సమంగా నేనూ కష్టపడుతున్నాను. ఫలం మీతోపాటు నాకూడా దక్కుతుందేమో -" అంది

శ్రీమతి నిట్టూర్చి.

"నువ్వేకాదు. పిల్లలూ కష్టపడుతున్నారు. అంతా కలిసే జర్మనీ వెడతామేమో -" అన్నాను పిల్లలవంక అభిమానంగా చూస్తూ.

"చల్లనిమాట అన్నారండీ -" అంది శ్రీమతి సంతోషంగా.

"వసూ - నీకు జర్మనీ చూడాలనుందా?" అన్నాను.

"నాకేమీ చూడాలనిలేదు. పదహారు నెలలు మిమ్మల్ని వదిలి ఉండలేను -" అంది శ్రీమతి. నేనూ ఉండలేను. ఏదో అనబోతుండగా భూషణ్ వచ్చాడు.

బస్సు తప్పక కలకత్తా వెడుతుందిట. ఎటొచ్చీ ఈ బస్సుకాదు. అవతల ఒడ్డున వేరే బస్సుంది. మేమంతా నీళ్ళలో నడిచి అవతలి ఒడ్డు చేరాలిట. సామాను మార్పడానికి కొందరు కూలివాళ్ళను బస్సు యాజమాన్యం ఏర్పాటుచేసింది. ఇప్పుడున్న ట్రాఫిక్ పరిస్థితుల్లో కలకత్తా చేరడానికింతకు మించి గత్యంతరం లేదు.

"నాకేతవచ్చు. శ్రీమతికి రాదు -" అన్నాను కంగారుగా.

భూషణ్ నవ్వి - "కంగారుపడకు. బస్సు వాళ్ళు నీళ్ళలో ఒక రూటు కనుక్కున్నారు. ఆ రూటులో నీరు మోకాలులోతు మించదు -" అన్నాడు.

శ్రీమతి గుండెమీద చేయివేసుకుని - "అమ్మ బాబోయ్ - మోకాలు లోతే!" అంది. ఆమెకు నీళ్ళంటే భయం. తర్వాత అంతమంది మగాళ్ళ మధ్య బట్టతడవకుండా మోకాలులోతు నీళ్ళలో నడవడానికి సిగ్గు.

ఏమైనా ఆ ప్రయాణం తప్పలేదు.

పిల్లల్ని దాటించడంలో భూషణ్ సాయంచేశాడు. సామాను కూలీలు జాగ్రత్తగా చేరవేశారు.

నేను శ్రీమతిని దగ్గరుండి నడిపించాను. తన చుట్టూ మగాళ్ళున్నారన్న అనుభూతికారణంగా నీళ్ళలో సుమారు మోకాలు లోతువరకూ తన బట్టలు తడవడానికే శ్రీమతి సిద్ధపడింది. దారికూడా అంత సుగమంగా లేదు. జోళ్ళులేని కాళ్ళకు చిన్న చిన్నరాళ్ళు గుచ్చుకుంటున్నాయి. అక్కడక్కడ పాకుడుగా వుంటే శ్రీమతిని పడిపోకుండా రక్షించాను. అక్కడక్కడ మొక్కల మొదళ్ళు కూడా ఉన్నాయి. మేము నడుస్తున్నది నదిలోకాదు. వానల కారణంగా ములిగిపోయిన పంటపొలాలు.

సుమారు ఒకటిన్నర ఫర్లాంగు దూరం రవాణాకు మొత్తం రెండుగంటలు పట్టింది. మళ్ళీ అంతా బస్సులో చేరాం. తిన్నది తక్కువ. శ్రమ ఎక్కువ. మా పిల్లలు బాగా వాడిపోయారు. కాసేపట్లోనే బస్సు బయల్దేరి ఖర్లపూర్ చేరుకునేసరికి అందరికీ వికారంగా వుంది. ఎవ్వరూ ఏమీ తినేస్థితిలోలేరు.

భూషణ్ సింగడాలు తిన్నాడు కానీ మమ్మల్ని బలవంతపెట్టలేదు. పైగా - "ఇంత కష్టమైన ప్రయాణంలోకూడా ఇలా ఉండే ఆడవాళ్ళనీ, పిల్లల్ని నేనెక్కడా చూడలేదు. రిజర్వేషన్ కంపార్టుమెంట్లోనే నానా అల్లరి చేసి మగాళ్ళనేడిపిస్తూంటారు. నువ్వదృష్టవంతుడివి " అని నా భార్యబిడ్డలను మెచ్చుకున్నాడు.

ముఖ్యంగా పిల్లల నెమ్మదితనాన్ని తను మెచ్చుకున్నాడు. అందుకు నేను నీరసంలో కూడా గర్వపడ్డాను. భూషణ్ మెచ్చుకున్నట్లు మా అమ్మాయికి చెబితే అది వెంటనే ఇంకాస్త బుద్ధిగా అయిపోయింది. దానికప్పుడు మూడేళ్ళు. అబ్బాయి ఏళ్లర్థంవాడు కాబట్టి వాడికేం చెప్పినా ప్రయోజనముండదు. కానీ - పిల్లలతోపాటు నా భార్యకూడా మరింత బుద్ధిగా అయిపోయిందని గ్రహించడానికి నాకాలస్యమయింది.

పొగడ్డలకు చలించడంలో పిల్లలూ, ఆడవాళ్ళూ ఒకటే!

భూషణ్ నివాసస్థలం బస్సాగిన చోటుకు దగ్గరే. అతడు మాతోపాటు టాక్సీలో వచ్చి అన్నయ్యిల్లు చూపిస్తానన్నాడు.

"నేను మానేజ్ చేసేయగలను" అన్నాను నేను మొహమాటంగా.

"ఇది కలకత్తా అనుకున్నావా - మరొకటనుకున్నావా? మొదటిసారి కలకత్తా వచ్చావు. అడ్రసుంటే చాలదు. ఇంతదూరం వచ్చి మీ యింటిదాకా తీసుకువెళ్ళకపోతే నాకు బెంగగా ఉంటుంది -" భూషణ్.

నిజం చెప్పాలంటే నాకూ బెంగగా ఉంది. అసలే ఒంట్లో ఓపికలేని నాకా మహానగరాన్ని చూడగానే మతికూడా పోయింది.

భూషణ్ మాతో వచ్చాడు. టాక్సీ అతడే మాట్లాడాడు. కలకత్తాకు స్థానికుడైన అతడికే అడ్రసుప్రకారం ఇల్లుపట్టడం కష్టమయింది. మొత్తం మీద ఇల్లుపట్టాం.

అది పెద్ద భవనంలో రెండో అంతస్తు వాటా. మేము వెళ్ళేసరికి ఇంటిముందు అన్నయ్య నేమ్ ప్లేట్ ధైర్యం చెప్పింది. కానీ ఇంటి తలుపులకు పెద్ద తాళం..

క్రింది వాటావారినడిగాం. వారు తమిళులు. స్నేహపాతులు.

"మీకోసం మీవాళ్ళెదురు చూస్తున్నారు. మీ అన్నయ్య స్టేషనుకు వెళ్ళాడు. మిగతావాళ్ళు వాకింగుకు వెళ్ళారిప్పుడే అందాకా మాయింట్లో కూర్చోండి " అన్నారు వాళ్ళు సాదరంగా.

కలకత్తాలో పవర్ కట్. సాధారణంగా రాత్రిళ్ళు కరెంటు ఆలస్యంగా వస్తుందిట. మేము వెళ్ళినప్పటికింట్లో కరెంటులేదు.

నేను భూషణ్ కి ధన్యవాదాలు చెప్పాను.

అన్నయ్య ఢిల్లీకి టికెట్టు రిజర్వ్ చేయించినదీ లేనిదీ మర్నాడు వచ్చి తెలుసుకుంటానని చెప్పివెళ్ళిపోయాడు భూషణ్.

అరవావిడ మమ్మల్ని కాఫీ, టీలు తాగమని బలవంతపెట్టింది. మేము తాగమంటే ఆవిడ మొహమాటమనుకుంటోంది. ఆవిడకు తెలుగురాదు. శ్రీమతికి హిందీ మాట్లాడడానికి అందులోనూ నాముందు బాగా సంకోచం.

ఎలాగో కష్టపడి ఆ యిబ్బంది నుంచి తప్పించుకున్నాం.

నేను శ్రీమతి చెవిలో "నవరసభరితమైన జీవితం ప్రారంభమైంది - ఎలా వుంది?" అన్నాను.

అప్పటికింకా అన్నయ్య రాలేదు, వదిన రాలేదు. కరెంటు రాలేదు.

7

కలకత్తాలోని అన్నయ్యిల్లు గోల్ పార్కు దగ్గర కేయతలా లేన్లో వుంది. ఇల్లెంతో విశాలమైనది. అంతకంటే విశాలమైనది అన్న, వదినల అభిమానం.

అయితే ఆ అభిమానంలో విశ్రాంతి తీసుకునే అవకాశం నాకులేదు. మర్నాడే తుఫాన్ ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో నా ఢిల్లీ ప్రయాణం. మిగతా ట్రయిన్లు తుఫాన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ కంటే ఢిల్లీ వేగంగా చేరుకుంటాయి. కానీ వాటిలో రిజర్వేషన్ దొరకడం సులభంకాదు. అన్నయ్యందుకని తుఫాన్‌లో చేయించాడు.

తుఫాన్‌తో నాకూ, భూషణ్‌కీ ఉన్న అనుబంధం - ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో కూడా కలిగింది. మళ్ళీ ఇద్దరం కలిసి ఓ పెద్ద ప్రయాణం చేశాం. నేను టీ తాగకపోవడం, ఏది పడితే అది తినకపోవడం నచ్చక - పక్కన నా భార్యకూడా లేదేమో - భూషణ్ బాగా ఎక్కువగా విసుక్కున్నాడు. అతడి హృదయం మంచిదని తెలిసినవాణ్ణి కాబట్టి నొచ్చుకోలేదు.

"నువ్వు జర్మనీ వెడితే చాలా యిబ్బంది పడిపోతావు -" అన్నాడతడు. నేను నవ్వి ఊరుకుంటే - "టీ తాగితే నీకు నష్టమేమిటి?" అన్నాడతడు మళ్ళీ.

"తాగడం వల్ల నీకు లాభమేమిటి?" అన్నాను.

"తాగకపోతే నాకు మతిపోయినట్లుంది -" అన్నాడు భూషణ్.

"అయితే ఆ అలవాటు లేకపోవడమే మంచిదికదా - చూడు నేనెంత హాయిగా ఉన్నానో -" అన్నాను. భూషణ్ మాట్లాడలేదు.

పాట్నాలో భోజనం వచ్చింది. భూషణ్ అక్కడ మజ్జిగను తిడుతూ - "ఫూల్స్, ఇడియట్స్ - నిక్షేపంలాంటి మజ్జిగలో ఉప్పువేస్తే ఏ రాస్కాల్ తింటాడనుకున్నాడు? చక్కెరైనా వేయాల్సింది - లేదా ఏమీ వేయకుండా ఉండాల్సింది -" అన్నాడు.

నాకాశ్చర్యం కలిగింది. ఎక్కడో స్వర్గముందనీ అక్కడి విశేషాలు తెలుసుకోవాలనీ అనుకునే నాకు మనదేశంలో విభిన్న సంస్కృతులు తెలుసా?

"డాక్టర్ భూషణ్! మరి అంత రాష్ గా మాట్లాడకు మజ్జిగలో ఉప్పుకు బదులు చక్కెర వేస్తే నేనూ నువ్వన్న డైలాగునే కాస్తమార్చి చెప్పేవాణ్ణేమో! నువ్వు రాస్కాల్ అన్నారే కానీ - మజ్జిగలో ఉప్పువేస్తే నాకిష్టం. చక్కెర వేస్తే అసహ్యం -" అన్నాను.

భూషణ్ చిన్నబుచ్చుకుని - "అయ్యాం సారీ డాక్టర్ రావ్!" అన్నాడు.

నన్ను చిన్నబుచ్చడం అతడి ఉద్దేశ్యంకాదని నాకు తెలుసు. మజ్జిగలో ఉప్పునభినందించే ప్రాణికి ఉనికి వుందనీ - అతడి ఎదురుగానే ఉన్నదనీ అతడు గుర్తించాలనుకున్నాను తప్ప అతణ్ణి తప్పుపట్టే ఉద్దేశ్యం నాకులేదు.

చాలా ఆలస్యంగా నేను గుర్తించిన విషయమేమిటంటే భూషణ్ నాకు సంరక్షకుడిగా వ్యవహరిస్తున్నాడు. అతడొక తరహా జీవితానికి అలవాటుపడ్డాడు. అందుకు భిన్నంగా ఉన్న నా అలవాట్లతణ్ణి కలవరపరుస్తున్నాయి. ఈ ప్రపంచంలో నా అలవాట్లతో కొనసాగడం అసాధ్యమని అతడి భావన. ముఖ్యంగా ఫారిన్ వెళ్ళబోయే నేనెలా మారాల్సిందీ అతడు దారిపాడుగునా విమర్శనా పూర్వకంగా చెప్పాడు.

అప్పుడే నాలో ఓ పట్టుదల కలిగింది.

చాలామంది రచయితలకు మూడ్ రావడానికి కాఫీ, టీలు సహకరిస్తాయంటారు. పెద్దనామాత్యుడైతే మరికాస్త దూరం వెళ్ళి రమణీ ప్రయదూతిక కప్పురవిడెం ఇవ్వాలన్నాడు.

నేను కాఫీ, టీ, సిగరెట్, బీరు, బ్రాంది, విస్కీ వంటివాటి జోలికిపోకుండా హాయిగా రచనలు చేస్తున్నాను. రవంత సమయం చిక్కడమే ప్రధానం తప్ప మూడ్ కోసం ఎదురుచూడలేదు. నా రచనలు మంచివో కావో - మంచి పత్రికలు ఆదరించాయి - బహుమతులు కూడా తెచ్చిపెట్టాయి.

రచనల విషయంలో మూడ్ కోసం ఏదో కావాలనుకోని నేను ఫారిన్ వెడితే - నా అలవాట్లను యథాతథంగా కొనసాగించగలనా?

మద్యమాంసాలు అభిరుచికే తప్ప అవసరానికి సంబంధించినవికావని ఋజువు చేయడం కోసం నేను ఫారిన్లో నా అలవాట్లను యథాతథంగా కొనసాగించాలన్న పట్టుదల నాలో అప్పుడు కలిగింది. అందుకు కారకుడైన భూషణ్ ని నేను మనసులోనే అభినందించుకున్నాను.

భూషణ్ చెప్పే సూక్తులు వింటూ, నిద్రవచ్చినపుడు పడుకుంటూ ఎలాగో ఢిల్లీ చేరుకున్నాను.

ఢిల్లీ లాడ్జికోసం వెదకడానికి తనే ప్రయత్నిస్తూ, భూషణ్ నన్ను మరీ చిన్నపిల్లవాణ్ణి చేసేశాడు

ట్రాఫిక్ రూల్సు గురించి పదే పదే హెచ్చరించేవాడు. నన్నెప్పుడూ తన చేయిపట్టుకోనిదే రోడ్డుదాటనిచ్చేవాడుకాదు. లాడ్జింగ్ గురించి కూడా నన్నెక్కడా నోరెత్తనివ్వకుండా తనే ప్రయత్నిస్తున్నాడు. అది నాకు సుఖమే అనిపించినా ట్రాఫిక్ రూల్సు గురించి హెచ్చరికలు వినడం మాత్రం కాస్త ఇబ్బందనిపించింది. అయినా చెప్పలేదు.

నేనిలా భూషణ్ చేయిపట్టుకుని ఢిల్లీ నగర వీధుల్లో తిరుగుతూండగా ఇంద్రసేన్ ఎదురయ్యాడు. అతడికి ఇంటర్వ్యూ సంగతి తెలిసి సెలవు కాన్సిల్ చేసుకుని భువనేశ్వర్ చేరుకుని టైము లేకపోవడం వల్ల అక్కణ్ణించి విమానంలో కలకత్తా చేరి ఎలాగో కలకత్తా మెయిల్లో టికెట్ సంపాదించి మాకంటే కాస్త ముందుగానే ఢిల్లీ చేరుకున్నాట్ట. ఢిల్లీలోనే ఉన్న అతడి బావమరిదింట్లో ఉంటున్నాడు. ప్రస్తుతం అతడితో కలిసి నగర సంచారానికి బయల్దేరితే మా దర్శనమైంది.

"అదృష్టవంతుడివి. ఇంటర్వ్యూకే విమానం ఎక్కేశావు -" అన్నాను.

"ఏముంది - నాకు విమానం ఎక్కే అవకాశం ఇంటర్వ్యూ ముందే అయిపోయింది. మీకు ఇంటర్వ్యూ తర్వాత వస్తుంది -" అన్నాడు ఇంద్రసేన్ నవ్వుతూ.

"మీరు కరోల్ బాగ్ వెళ్ళండి. అక్కడ లాడ్జింగు చౌక. భోజనం చౌక -" అన్నాడు ఇంద్రసేన్ బావమరిది.

కరోల్ బాగ్ లో సౌతిండియన్ హోటల్సుంటాయి. భూషణ్ బెంగాలి లాడ్జింగుల గురించి అప్పటికి కొన్ని విఫలయత్నాలు చేశాడు. ఒరిస్సా నుండి వచ్చిన వారికి ఆశ్రయమిచ్చే ఉత్కళ భవన్లో కూడా గదికోసం అతడు ప్రయత్నించాడు. దొరకలేదు.

మేము కరోల్ బాగ్ బయల్దేరాం. రాకూర్, బావమరిది మర్నాడు కలుస్తామని చెప్పి వెళ్ళిపోయారు.

కరోల్ బాగ్ లో కూడా లాడ్జింగులు ఖాళీలేవు.

జర్మనీ వెళ్ళడం సంగతెలాగున్నా ఢిల్లీలో ఆశ్రయం దొరకదేమోనని బెంగాపుట్టింది నాకు. కానీ భూషణ్ అసాధ్యుడు. నాలుగుచోట్ల లేదన్నాక అయిదోచోట లేదన్నా ఉందనిపించాడు కాళ్ళావేళ్ళాపడి.

అక్కడ గదిలోకి వెడుతూ ప్రపంచాన్ని జయించినంత సంతోషం పొందాను. కానీ ఆ గది చాలాకాలంగా వాడకంలో ఉన్నట్లులేదు. గోడలు పొగచూరి ఉన్నాయి. గదినిండా దుమ్ము.

ఒకతడు వచ్చి గది శుభ్రం చేసి మంచాలు వేస్తాననీ మమ్మల్ని కాసేపు కిందకు వెళ్ళనున్నాడు. గది మొదటి అంతస్తులో వుంది. ఆ గది శుభ్రం చేస్తుండగా దరిదాపుల్లో ఉండడం ప్రమాదమని గ్రహించినవారిమై ఇద్దరం వెంటనే అక్కణ్ణించి కదిలాము. కానీ మేము కింద ఉన్నప్పటికీ మేడమీదగది శుభ్రం చేస్తుండగా రేగిన దుమ్ము మా యిరువురి నాసికాపుటాలనూ చేరిగొట్టు కలిగించింది.

క్రింద హాల్లో చాలామంది టిఫిన్లు తింటున్నారు.

నేనూ, భూషణ్ టిఫిన్ తిన్నాం. సాంబారు నిలవ వాసనవేస్తోంది.

అక్కడున్న జనాలను పరీక్షించి చూడగా అందరూ అమితానందంతో టిఫిన్ తింటున్నారు. అంటే ఇలాంటి గొట్టూ, నిలవ వాసనా వారికి అలవాటన్నమాట.

మన దేశరాజధాని ఢిల్లీ మహానగరంలో అటువంటి హోటల్నూ, అటువంటి టిఫిన్నూ, అటువంటి ప్రజలూ...

ఈ హోటల్లో టిఫిన్ తినేవాణ్ణి ఆరోగ్యరీత్యా భయపడి జర్మన్స్ తమదేశం రానివ్వరనిపించింది నాకు.

భూషణ్ హోటల్ యజమానితో గది గురించి అసంతృప్తి వెలిబుచ్చి - అలాంటి గదికీ రోజుకు పాతిక రూపాయల అద్దె అన్యాయమని వాదిస్తున్నాడు.

హోటల్ యజమాని మేమే ఇంటర్వ్యూకి వచ్చామో అడిగి తెలుసుకుని - "ఈ హోటల్లో ఇదే గదిలో ఉండి ఇప్పటికీ ఆరుగురు జర్మనీ వెళ్ళారు" అన్నాడు. గది అద్దె గురించి భూషణ్ అన్నది అతడు పట్టించుకోలేదు.

నాకు మాత్రం వచ్చే సంవత్సరం మళ్ళీ ఇదే హోటలుకు ఇదేగదిలో ఎవరైనా వస్తే - "ఈ హోటల్లో ఇదే గదిలో ఉండి ఇప్పటికీ ఆరుగురు జర్మనీ వెళ్ళారు- " అని హోటల్ యజమాని చెబుతాడేమో వినాలనుంది.

ఆ ఆరుగురూ జర్మనీ వెళ్ళినట్లతడికెలా తెలుసు? తర్వాత వాళ్ళుతరాలు రాశారా? అయినా మా విధంగానే ఆరుగురిక్కడ బసచేసినట్లు బుబుబుమిటి?

ఆలోచిస్తుండగానే పైననుండి పిలుపు వచ్చివెళ్ళాం.

గది శుభ్రంగా కడిగి ఉంది. నేల చూడ్డానికి బాగుపడింది. గోడలు మాత్రం నల్లగా ఉన్నాయి. కొంపదీసి ఇప్పుడే వెల్లకూడా వేయించడం కదా అని భయపడ్డాం. కానీ అలాంటిదేమీ జరుగలేదు. కొద్దిక్షణాల్లోనే గదిలోకి నల్లటి పట్టెడ చూసి ఉండని కారణాన - "ఢిల్లీలో నల్లపట్టెడ వాడతారా?" అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

వచ్చినతడు తెగనవ్వేసి - "భలేజోకు సారీ! ఏదో కాస్త ఉతికించడం ఆలస్యమైంది కానీ అది తెల్ల పట్టెడనని మీకు మాత్రం తెలియదా?" అన్నాడు.

పరుపులులేవు. రెండు దుప్పట్లను చాలా నెమ్మదిగా రెండు మంచాల మీదా వేసి తలాపు దిక్కున చెరో తలగడా పెట్టి అతడు వెళ్ళిపోయాడు. అతడంత నెమ్మదిగా దుప్పటి ఎందుకు వేశాడో తర్వాత తెలిసింది.

ఏమాత్రం గాలి తగిలినా, అలజడి అయినా పట్టెడ మీంచి దుమ్ములేస్తుంది.

మర్నాడుదయం ఇంటర్వ్యూ. అదైపోగానే సాయంత్రం ట్రయిన్ ఎక్కేయడం క్షేమమని పించిందా గది చూస్తుంటే. హోటలతణ్ణి అడిగితే టికెట్ కి ఐదు రూపాయల కమిషన్ మీద రిజర్వేషన్ చేయించగలనన్నాడు. అతడికి అడ్వాన్సిచ్చాం. రిజర్వేషన్ ఇబ్బంది తీరినట్లే కదా!

వెళ్ళబోయేది జర్మనీ - ఎలాంటి గదిలో దిగాం!" అన్నాడు భూషణ్ బాధగా.

"ఇవన్నీ మనకు శుభాన్నే సూచిస్తాయి -" అంటూ నేను మంచం మీద విసురుగా అట్టుంచుటు తిరగబోయి - దుమ్ము రేగడంతో ఆగిపోయాను. ఇంటర్వ్యూ గురించి ఇద్దరం కాసేపు పుస్తకాలు తిరగేశాం.

గదిలో ట్యూబ్‌లైటు లేదు. పాతిక వాట్సు బల్బు వెల్తురు చదువుకుందుకు చాలడంలేదు.

ఎలాగో ఆ రాత్రి గడిచిపోయింది.

మర్నాడుదయం లేచి స్నానం చేశాం. దుస్తుల విషయంలో భూషణ్‌కి నాకూ తేడాలేదు. ఇద్దరూ సూట్లు వేసుకోలేదు. పాంట్, స్టాక్....

ఢిల్లీలో బూట్‌పాలిష్ చేయించుకుంటే బూట్ల మెరుపు నెలరోజులుంటుందంటారు. నేను, భూషణ్ భూట్లు పాలిష్ చేయించుకున్నాం. టిఫినారగించాం. ఇడ్లీ, దోస.

"నీకోసమే సౌతిండియన్ హోటల్లో మకాం పెట్టాను. నేనైతే ఏదైనా తినగలను. నువ్వు తినలేవుగదా!" అన్నాడు భూషణ్.

అతడు బెంగాలీ లాడ్డింగులో ప్రయత్నించి విఫలమయ్యాడని తెలిసినా నేనేమీ అనలేదు. నేను చేయని తప్పుకు నన్ను సాధించే మిత్రులు చాలామందున్నారు నాకు.

నా మిత్రుడొకడు తనింటికి రావడంలేదని నిష్ఠూరమాడుతుంటే చాలాకాలం తర్వాత అతడింటికి వెళ్ళాను. వాళ్ళావిడ బజ్జీలు వేసింది. మొహమాటానికి - "ఎందుకోయ్ - అనవసరపు శ్రమ -" అన్నాను. నా మిత్రుడు నిర్మోహమాటంగా - "నువ్వు కాఫీ తాగే మాటైతే సింపుల్‌గా అయిపోయేది. కాఫీ తాగని వాళ్ళతో ఈ శ్రమ తప్పదు నాకు -" అన్నాడు. అతడికి నేను కాఫీ తాగని ఆచారాన్ని ఖచ్చితంగా పాటిస్తున్నానని కోపం, ఉక్రోషం. అతడు మా యింటికి వచ్చినప్పుడు కాఫీతోపాటు టిఫిన్ కూడా యిస్తాం. అయినా సరే అతడలాగన్నాడు. తన మనసులోని మాట చెప్పేసి ఎదుటివాడి మనసు గురించి పట్టించుకోకపోవడం అతడి ప్రత్యేకత. మాటలతో ఇలా బాధించినా అతడి మనసు మంచిదని నాకు తెలుసు. అందుకే అతడికి దూరంగా ఉంటాను తప్ప గొడవ పెంచుకోలేదు.

తొమ్మిదయేసరికి నేను, భూషణ్ ఆటో చేసుకుని (ఇక్కడవాటిని స్కూటర్లంటారు) రఫీమార్గ్‌లోని సీయస్పయ్యార్ (CSIR) ఆఫీసుకి చేరుకున్నాం. అప్పటికే అక్కడ ఇంద్రసేన్, సుధామ్ ఉన్నారు.

ఇంటర్వ్యూకు మొత్తం నలభైఒక్క మందిని పిలిచారు. నా నెంబరు ముప్పై ఒకటి. అది చూసి ఆశ్చర్యపడ్డాను. నా జీవితంలో చాలా ముఖ్యమైన సంఘటనలకు పదమూడు అంకెతో సంబంధముంది. ఒక విధంగా చెప్పాలంటే పదమూడు నా లక్ష్మీ నెంబర్. తిరగమరగగా అది నన్ననుసరించడం - నాకు శుభం జరగడం రివాజు.

వివాహమైనప్పుడు నా భార్య వయసు పదమూడు. ఆమె నాతో కాపురానికి వచ్చిన సంవత్సరం 67. రెండంకెలూ కలిపితే పదమూడు వస్తుంది. బ్యాంకులో నా అకౌంట్ నెంబరు - అంకెలు కలిపితే పదమూడుకు దారితీస్తాయి. ప్రస్తుతం నేనుంటున్న క్వార్టర్లు కూడా మూడవ టైపులో పదమూడో నెంబరు. మూడువందల పదమూడును మధ్యనుంచి ఎటు చూసినా పదమూడే కదా!

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments